Waterschap Brabantse Delta



VAN FUNCTIES FACILITEREN NAAR SYSTEEMBEWUST AFWEGEN

KOERS VOOR EEN (KLIMAAT)ROBUUSTER POLDERWATERSYSTEEM

BEELDVORMENDE COMMISSIE • 7 OKTOBER 2026

POLDER 2.0 – BEELDVORMEND



Een meerjarig proces naar een (klimaat)robuuster polderwatersysteem richting 2050.

Vandaag:

- Herkenning opgaven en dilemma's
- Aandachtspunten voor verdere uitwerking
- Reflectie op de voorgestelde principes

Nog geenkeuze over gebieden of maatregelen

HET HUIDIGE POLDERWATERSYSTEEM HEEFT VEEL GEBRACHT

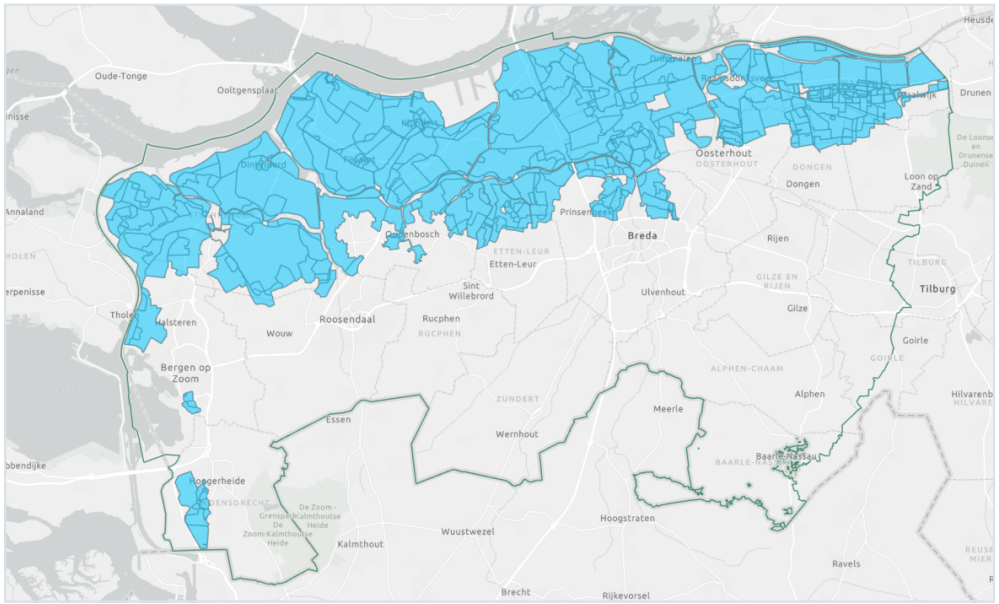
VEILIG	*Bescherming tegen hoogwater*
DROOG	*Afvoer en ontwatering*
PRODUCTIEF	*Vruchtbare landbouwgrond*
STUURBAAR	*Peilen en aanvoer actief kunnen regelen*
VERTROUWD	*Een hoog en herkenbaar serviceniveau*



DE KERN VAN DE OPGAVE

De goede uitgangspositie behouden én het gebied leefbaar, economisch vitaal en ecologisch gezond houden.

ÉÉN POLDERWATERSYSTEEM, STEEDS MEER OPGAVEN



540 km²
peilbeheerst gebied

477
peilgebieden

75%
agrarisch landgebruik

86%
zomer- en winterpeil

MEER OPGAVEN KOMEN SAMEN

01 Waterveiligheid en wateroverlast

02 Zoetwaterbeschikbaarheid en landbouw

03 Waterkwaliteit, ecologie en biodiversiteit

04 Ruimte, economie en leefomgeving

De opgaven nemen toe; de ruimte in het systeem is niet onbeperkt

HOOFDSTRUCTUUR GROTENDEELS GEVORMD IN EEN ANDERE TIJD

De basisinrichting ontstond bij de ruilverkaveling, passend bij het gebruik en de inzichten van toen.

JAREN 70/80 — DE CONTEXT VERANDERDE — **VANDAAG**

01

LANDBOUW

Schaal, bedrijfsvoering en waterbehoefte zijn veranderd.

02

ECOLOGIE & NATUUR

Waterkwaliteit, biodiversiteit en natuur wegen zwaarder mee.

03

RUIMTELIJK GEBRUIK

Meer bebouwing, infrastructuur, bedrijventerreinen en energie.

04

KLIMAAT

Meer droogte, piekbuien en wisselende rivierstanden.

Daarom kijken we opnieuw naar de polder als samenhangend systeem — zonder de waarde van het bestaande systeem uit het oog te verliezen.

WAT IS (KLIMAAT)ROBUUSTER?

Het systeem kan beter tegen een stootje en wordt stap voor stap sterker.

Het blijft functioneren bij veranderende en extreme omstandigheden, kan zich aanpassen en heeft voldoende marge — zonder risico's af te wentelen.

01

EXTREMEN OPVANGEN

Beter omgaan met droogte, piekbuien en hoge of lage rivierstanden.

02

WATER SLIMMER GEBRUIKEN

Vraag en aanbod beter in balans brengen.

03

DUURZAAM FUNCTIONEREN

Risico's niet afwentelen
Waterkwaliteit en ecologie versterken

Meer marge, minder kwetsbaarheid — zonder risico's af te schuiven

WAAR HET HUIDIGE SYSTEEM SCHUURT

01 VASTHOUDEN OF AFVOEREN

Afvoer en diepe ontwatering beperken de buffer voor droge perioden.

02 LANDBOUW, WATERKWALITEIT & ECOLOGIE

Huidige peilbeheer ondersteunt gebruik, maar remt ecologie en KRW-doelen.

03 RUIMTEGEBRUIK & WATERSYSTEEM

Lage kwetsbare delen worden intensiever gebruikt.

De vraag is niet óf functies van belang zijn, maar hoe zij duurzaam kunnen samengaan binnen de draagkracht van water- en bodemsysteem.

UITSTEL VERKLEINT DE BESTUURLIJKE HANDELINGSRUIMTE

De omgeving verandert sneller dan het watersysteem kan meebewegen

01 DE OPGAVE WORDT GROTER

- Klimaatextremen
- Schaarser zoetwater
- Toenemende ruimtelijke druk

02 DE SYSTEEMMARGE NEEMT AF

- Meer beheer en technische ingrepen
- Intensiever onderhoud
- Grotere beheerafhankelijkheid
- Meer slijtage

03 GEVOLGEN VOOR GEBIED EN SAMENLEVING

- Groter risico op zoetwatertekorten
- Meer schade bij te weinig en te veel water
- Hogere beheer- en herstelkosten
- Waterkwaliteits- en ecologische doelen moeilijker bereikbaar.
- Minder ruimte voor toekomstige keuzes

Zonder gezamenlijke systeemkoers worden keuzes vooral reactief, lokaal en duurder; met koers behouden we ruimte voor gerichte besluiten per gebied

Waterschap Brabantse Delta



POLDER2.0

DE KOERS

PERSPECTIEF POLDER2.0

RICHTING 2050 — EEN SYSTEEM MET MEER MARGE

01	RUIMTE	Ruimte voor berging, aan- en afvoer en passende inrichting
02	ZOETWATER	Vraag en aanbod beter in balans, zelfvoorzienendheid vergroten
03	KWALITEIT	Waterkwaliteit, biodiversiteit en ecologie versterken
04	SAMEN	Gebiedsgericht, transparant en vanuit gedeelde verantwoordelijkheid



Niet ieder gebied heeft dezelfde mogelijkheden, kwetsbaarheden en opgaven. Daarom vraagt één systeemkoers om gebiedsgerichte uitwerking.

POLDER 2.0 BOUWT VOORT OP BESTAAND BELEID

BESTAANDE KADERS

Wettelijke taken en doelen • Water en bodem sturend • Waterschapsbeleid • Zuidwestelijke Delta

HANDELINGSPERSPECTIEF WATER EN BODEM STUREND (VASTGESTELD 2024)

Polders blijven technisch gestuurde watersystemen. We maken ze klimaatrobuuster, met blijvende inzet van technische middelen:

a) Water zo lang mogelijk rekken door peilen te handhaven en aanvoerwater te benutten; bij droogte accepteren we dat water beperkt beschikbaar is;

b) Ont- en afwatering niet meer afgestemd op de laagste delen; lokale laagten mogen tijdelijk onder water staan en water vasthouden;

c) Water schoonhouden of schoonmaken.

TWEE SPOREN, EEN GEZAMENLIJKE KOERS

Polder 2.0 levert de waterstaatkundige bouwstenen; ruimtelijke keuzes ontstaan in de regio

REGIONAAL

Regionale visievorming

- Ruimtelijke ontwikkeling en gebiedskeuzes
- Economische ontwikkeling en plantbased circulaire economie
- Regionale agenda en afstemming met gebiedspartners

INTERN

Polder2.0 – robuust watersysteem

- Keuzes voor inrichting, beheer en onderhoud
- Gebieds- en watersysteemkenmerken beter in balans met functies
- Kennis, principes en watersysteemkeuzes als regionale bouwsteen



De gezamenlijke bandbreedte

Draagkracht bodem & water × ruimtelijk-economische draagkracht

Klimaatrobuust watersysteem én economisch vitaal gebied

VIER RICHTINGGEVENDE PRINCIPES VOOR VERDERE UITWERKING

01 ÉÉN SAMENHANGEND POLDERGEBIED

Lokale keuzes beoordelen op hun effecten voor het geheel.

02 ROBUUSTERE INRICHTING ALS BASIS

Eerst systeemruimte creëren; beheer, onderhoud en peilbeheer daarop richten.

03 GEBIEDSGERICHT DIFFERENTIËREN

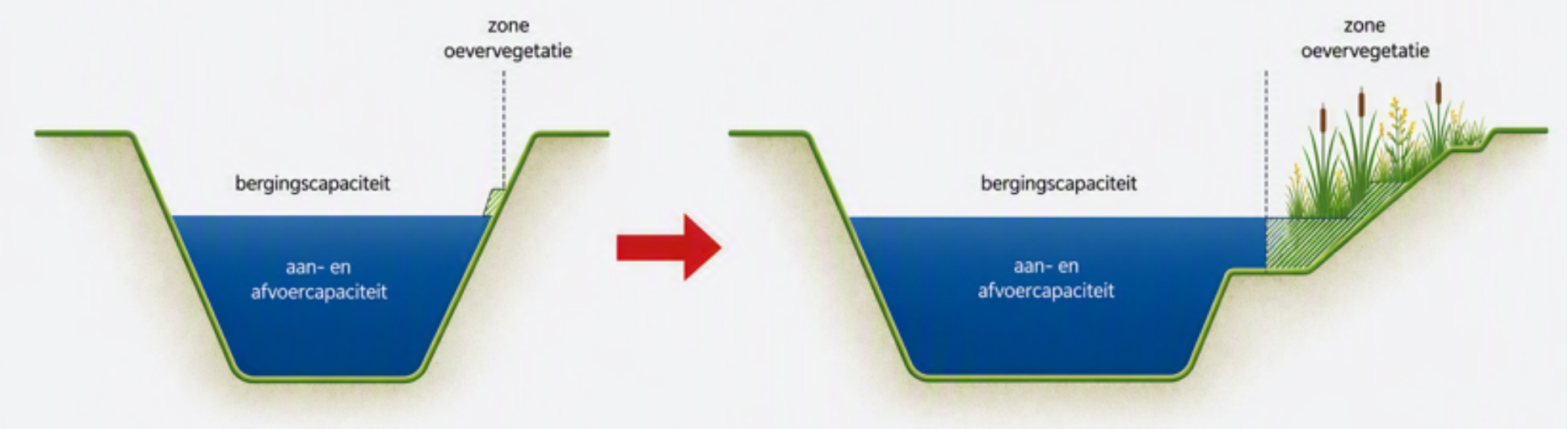
Niet ieder gebied heeft dezelfde kansen, beperkingen en randvoorwaarden.

04 SAMENWERKING BINNEN HELDERE ROLLEN

Het waterschap maakt watersysteem grenzen en kansen zichtbaar; gebiedskeuzes ontstaan met bevoegde overheden en betrokken gebiedspartijen.

Richtinggevend voor vervolg en uitwerking

TOELICHTING PRINCIPE 02- ROBUUSTERE INRICHTING ALS BASIS



EERST SYSTEEMRUIMTE CREËREN, DAARNA GERICHT BEHEREN

INRICHTING	Meer berging • grotere aan- en afvoercapaciteit • ruimte voor oevervegetatie
BEHEER	Minder fluctuatie in peilen • lagere stroomsnelheden
ONDERHOUD	Stabielere oevers • lagere onderhoudsopgave

TOELICHTING PRINCIPE 03 – GEBIEDSGERICHT DIFFERENTIËREN

Functies blijven meewegen, binnen wat wettelijk moet en wat water en bodem duurzaam kunnen dragen.

1	**WAT MOET?**	Wettelijke verplichtingen en vastgestelde doelen
2	**WAT KAN HET SYSTEEM DRAGEN?**	Water en bodem bepalen de mogelijkheden, grenzen en langetermijneffecten.
3	**WELKE FUNCTIES EN KANSEN PASSEN DAARBIJ?**	Landbouw, natuur, wonen, werken en ruimtelijke ontwikkeling wegen gebiedsgericht mee.
4	**WELKE KEUZE IS VERANTWOORD EN UITVOERBAAR?**	Effecten, risico's, kosten, beheerbaarheid, verdeling en uitvoerbaarheid worden zichtbaar.

TOELICHTING PRINCIPE 03: VOOR GEBIEDSGERICHTE DIFFERENTIATIE

De principes gelden overal; de ontwikkelrichtingen laten zien waar per gebied een ander accent kan ontstaan. Elke richting legt een ander accent in doelen, inrichting en beheer.

01 ECOLOGISCHE KERNGEBIEDEN



Natuur- en waterdoelen richtinggevend

INRICHTING
Watersysteem en natuurwaarden herstellen

BEHEER EN ONDERHOUD
Ecologisch maatwerk

PEILBEHEER
Natuurlijker laten functioneren

02 DUURZAAM SAMENGAAN



Landbouw, water, ecologie en andere functies blijvend combineren

INRICHTING
Functies combineren en gericht verbeteren

BEHEER EN ONDERHOUD
Meerdere functies evenwichtig bedienen

PEILBEHEER
Balans gebiedsgericht optimaliseren

03 AGRARISCH PRODUCTIELANDSCHAP



Landbouw en robuuste waterfunctie richtinggevend

INRICHTING
Robuuste waterfunctie en ecologische ruimte

BEHEER EN ONDERHOUD
Functioneel met ecologische basiskwaliteit

PEILBEHEER
Voorspelbaar en klimaatrobuust

NU KOERS, DAARNA GERICHT BESLUITEN

Waterschap Brabantse Delta

Een adaptieve route naar 2050

2026	2027–2028	VANAF 2029	2030+	RICHTING 2050
01	02	03	04	05
Bouwstenen en principes	**Actieprogramma en pilots**	**Gerichte keuzes**	**Uitvoering per gebied**	**Robuuster systeem**
Richting eind 2026	Altijd-goedmaatregelen prioritaire gebieden		Leren, aanpassen en opschalen	Adaptief eindbeeld

SAMENHANGENDE SPOREN

Waterbeheerprogramma

Regionale systeemvisie — doorlopend gesprek met regionale partners

Nu koers bepalen houdt ruimte voor gerichte besluiten later.

VRAGEN VOOR DE COMMISSIE



1. **Herkent u de opgaven en dilemma's?**
2. **Herkent u de voorgestelde keuzerichtingen en principes?**
3. **Wat wilt u ons meegeven voor de verdere uitwerking?**

Uw inbreng gebruiken we voor de verdere uitwerking van de principes en koers en het Waterbeheerprogramma